

*Hirtshals d. 24/3-2014
Ref.: Kim H. Nielsen, Marketing
E-mail: kim@danishsalmon.dk
Tlf.: 9659 5588*

Høringssvar: J. nr. 12-7133-000001

Vedr.: Udkast til strategi for bæredygtig udvikling af dansk akvakultursektor

Om udbredelsen af FREA-anlæg (Landbaserede og lukkede).

Ved gennemlæsning af strategiudkastet står det klart at udbredelsen af FREA-anlæg i jagten på at udbygge dansk akvakultursektor, er én blandt flere muligheder. Imidlertid virker informationen omkring de fordele FREA-anlæg bringer med sig, sparsomme. Derfor følger her en udvidet fordelsbeskrivelse af akvakulturens "best practice", som Danish Salmon mener er uundværlig i de fremadrettede beslutninger omkring Dansk Akvakultur:

- FREA-anlæg muliggør en langt større produktionskapacitet (pr. m³ tank), under samtidig hensyntagen til en "ikke forringelse af miljøets tilstand" som strategiudkastet på s. 2 opsætter som forudsætning for udbyggelsen af den danske akvakultursektor. Således imødekommer FREA-anlæg, som teknologisk standard, målet for økonomisk vækst gennem betydelige produktionsmængder samtidig med, at miljøet skånes. Investeringer pr. kg. biomasse favoriserer således FREA-anlæg, når både økonomi- og miljøhensyn tages.
- FREA-anlæg skaber arbejdspladser på alle niveauer. Som resultat af anlæggets kompleksitet er højtuddannet arbejdskraft nødvendigt. Samtidig kræver FREA-anlæg stor vedligeholdelse, hvorfor også rå arbejdsstyrke udgør et behov.
- FREA-teknologi er fra et forretningsmæssigt perspektiv nem at skalere, såfremt den nødvendige knowhow er til stede. FREA-anlæg kræver dog massive investeringer, hvilket skaber en konkurrencemæssig barriere for andre lande.
- Som strategiudkastet selv berører på s. 4 har der i dansk akvakultursektor førhen været fokus på optimal foderkonvertering. I den senere tid er fokus dog skiftet til vandkvalitet, men udgangspunktet er det samme; *miljøforhold*. FREA-anlæg er uomtvisteligt den mest hensigtsmæssige produktionsform til at imødekomme miljømæssige bekymringer. Således bør investeringer i *netop* FREA-teknologi i langt højere grad favoriseres, fremfor en jævn investeringsfordeling mellem produktionsformerne.

- FREA-anlæg trækker følgeerhverv med sig, indenfor både primære og sekundære erhverv. Således vil en merinvestering i FREA-sektoren bidrage til økonomisk vækst på flere og større fronter, end blot akvakultursektoren.
- Den viden som ligger bag anvendelsen af FREA-teknologi er i sig selv en eksportvare. En merinvestering i netop sektoren for FREA vil således bidrage til øget eksport hos mere end blot akvakulturbranchen.
- Sygdomsudbrud er stærkt minimeret i FREA-anlæg. Anvendelsen af medicin kan således nedbringes til et minimum.
- Lukkede, landbaserede FREA-anlæg eliminerer muligheden for udslip af opdrætsfisk til vildtbestand. Således bevarer lukkede og landbaserede FREA-anlæg det vilde marinelev, da sygdom ikke kan spredes, samtidig med at genetiske indvirkninger ikke er mulige.

Strategiudkastets målsætninger og pejlemærker

Nedenfor følger Danish Salmons kommentarer til strategiudkastets indhold.

Vedrørende udvidelsen af Havbrugssektoren

Danish Salmon stiller sig skeptiske overfor planerne i bl.a. pejlemærke 2 om udvidelsen af havbrugssektoren. Havbrugssektoren må fra et politisk, erhvervsmæssigt og samfundsmæssigt standpunkt være et eksempel på anvendelsen af "worst practice" til opdræt af saltvandsarter – i tilfælde hvor der eksisterer et alternativ. Produktionsformen synes den værst tænkelige beslutning i tilfælde hvor økonomi **og** miljø skal være fællesnævner. Af åbenlyse årsager tilgodeser havbrug ikke nogle af de miljømæssige betæneligheder som rejses i strategiudkastet – heller ikke ved investering i indirekte renseforanstaltninger (muslingeopdræt/tangproduktion). Disse renseforanstaltninger er, som strategiudkastet selv nævner, i bedste fald beskedne og utilstrækkelige, hvorfor havbrug som forslag til produktionsform ikke bør tilgodeses i et fremtidigt perspektiv.

På den ene side har Norge, Canada og Chile i adskillige år domineret havbrugssektoren. På den anden side bliver til stadighed flere af de negative miljømæssige indvirkninger ved havbrugsakvakultur, viden som enhver har adgang til. Således virker det konkurrencemæssigt kortsigtet at investere yderligere i havbrugssektoren, samtidig med at dette fra et politisk miljøperspektiv er særdeles bekymrende.

Samlet set finder Danish Salmon af hensyn til havbundsmiljø, vildt marine liv, produktionssikkerhed, konkurrenceforhold, samfundsudvikling mv., det bekymrende at havbrugssektoren skulle udgøre en del af Danmarks' akvakulturs **udvikling** og fremtid. I stedet bør fokus ligge på FREA-anlæg – ved tale om opdræt af saltvandsarter, hvor dette er muligt.

Vedrørende udvidelsen af Dambrugssektoren

I forbindelse med strategiudkastets forslag om udbredelsen af modeldambrug, er det fra Danish Salmons perspektiv vigtigt at understrege, at **udvikling** skal være i højsædet. Således er det positivt, at der tales om omlægning af tidligere dambrug til mere miljørigtige

modeldambrug. Imidlertid er det vigtigt at der i fremtidig øjemed tænkes i "best practice" tankebaner. Således skal muligheden for anvendelsen af dårligere standarder begrænses mest muligt. Skal vi som land, i en internationalt stærkt konkurrencepræget branche, have en forretningsmæssig chance, *skal* vi være innovative.

Fra Danish Salmons synspunkt bør der desuden tænkes i primært økologiske baner, hvad angår dambrug. Økologi i sammenhæng med dambrug er netop en niche, som danner en bro mellem økonomi *og* miljø. Økologisk produktion er ganske vist omkostningsfuldt. Imidlertid er det fremtidige perspektiv for varen, som strategiudkastet også påpeger under pejlemærke 5 s. 14, en faktor som absolut må fremme grundlaget for yderligere fokus på produktionsformen.

Danish Salmon finder det vigtigt at understrege at dambrugssektorens rolle i dansk akvakultur, udelukkende bør have et økologisk/nicherettet fokus. Strategirapporten nævner ASC-certificering som en del af dette nicherettede fokus. Imidlertid er havbrug (og FREA-anlæg) også ASC-certificerings mulige, hvorfor der bør forekomme politiske betænkeligheder omkring denne standards status som "niche", i forbindelse med dambrugsproduktion.

Danish Salmons forslag

Danish Salmons forslag tager sig ud i en todelt form. På den ene side foreslår vi ændringer og skærper til strategiudkastet. På den anden side foreslår Danish Salmon yderligere indsatsområder i forlængelse af ovenstående pointer.

Ændringer i strategiudkastet

Fra Danish Salmons perspektiv, hvor erfaringer med anvendelsen af FREA-teknologi er gjort, bør strategiudkastet i videst muligt omfang begrænse havbrug som en del af dansk akvakultur. I stedet bør teknologi og udvikling tilgodeses. Havbrug er på flere måder en tilbagegang for dansk akvakultursektor;

- Sektoren er præget af store markedskræfter, hvor Danmark vanskeligt ved at konkurrere. I bedste fald kan Danmark igennem havbrug blive mindre leverandør til bl.a. det europæiske marked. Imidlertid er det konkurrencemæssige modsvar fra sektorens øvrige spillere ikke kendt, hvorfor forventninger om yderligere forretningsmæssig succes må begrænses til et håb.
- Havbrug tilgodeses kun økonomiske udsigter indenfor dansk akvakultursektor. De miljømæssige indvirkninger ved havbrug har længe været under angreb, hvorfor produktionsformen, uanset hvor denne er placeret, synes at være uforenelig med målet om økonomisk *og* miljømæssig bæredygtighed.
- Havbrug indebærer, ved sammenligning med FREA-anlæg, ikke nær samme teknologiske udviklingspotentiale. Således medfører havbrug kun vækst i et kortsigtet økonomisk samt akvakultur-perspektiv. Højere teknologiske standarder som FREA-teknologi, bringer derimod vækst med sig på flere fronter og har ligeledes et stort videns-eksportpotentiale.

Ulemperne ved havbrug som *fremadrettet* produktionsform for *dansk* akvakultur er mange. Dansk akvakultursektor bør have viden og udvikling som omdrejningspunkt, som også strategiudkastet lægger op til. Således er det Danish Salmons opfattelse at havbrug som produktionsform ganske enkelt er uforenligt med et fremtidigt perspektiv. Som afsluttende kommentar hertil ønsker Danish Salmon desuden at rette opmærksomhed mod fødevareminister Dan Jørgensens brev fra 24.03.2013 til ambassadør Atle Leikvoll, hvor netop de miljømæssige indvirkninger ved havbrugsoodræt af laks er under luppen.

Yderligere indsatsområder

Markedsføring

I forlængelse af strategiudkastets eget fokus på produkt- og markedsudvikling, ønsker Danish Salmon at tilføje et fokusområde. Udfordringen for danske akvakulturprodukter er, at skabe en bro mellem produkt og marked. Mere præcist er der behov for at skabe optimale markedsforhold for produkter af højere kvalitet og ikke mindst produkter som netop er miljømæssigt bæredygtige. Selvom forbrugere i højere grad efterspørger bæredygtige produkter er det en fejlslagen fortolkning, at markedet automatisk udvikler sig og skaber afsætningsmuligheder for bæredygtige produkttyper. Konkurrencekræfter på det globale marked skaber til stadighed barrierer for at trænge igennem på markedet med nye produktformer, uanset forbrugeren bevidsthed.

Således er det efter Danish Salmons opfattelse essentielt, at der i det myndighedsmæssige bagland skabes bedre vilkår for afsætningen af miljørigtige akvakulturprodukter. På den ene side betyder dette økonomisk assistance hvad angår certificeringsprocesser og andre markedsføringsaktiviteter.

Tilskudsordninger til produktionsomlægninger er ikke tilstrækkelige, hvis ikke også forbrugeren er rimeligt informeret til, at efterspørge varen. Derfor må der på den anden side også være politisk indflydelse og informering. Såfremt forbrugeren skal forstå, at miljørigtig akvakultur strækker sig udover produktdifferentiering og faktisk er et reelt miljømæssigt problem, er det nødvendigt at emnet får en plads på den politiske agenda. Så længe produktion og kommunikation udelukkende kommer fra et erhvervsmæssigt perspektiv, forlægger problemet kun som en smagssag hos forbrugeren. Dansk politik må ganske enkelt give emnet taletid.

Finansiering

Strategiudkastets indhold omkring tilskudsordninger er ifølge Danish Salmon kun den halve løsning. Såfremt ny teknologi skal vinde fremgang, er der behov for yderligere finansieringsmuligheder. Danish Salmon foreslår at der som supplement til tilskudsordninger opstilles muligheder for bl.a. lånegarantier, offentlige lån mv. At opnå et tilskud til eksempelvis et FREA-anlæg er kun begyndelsen af den samlede finansiering. Yderligere kapital skal hentes og netop her er udfordringerne store. Lånemulighederne er minimale og investorer flokkes ikke omkring projekterne. Vil den danske stat promovere miljørigtig og økonomisk vækst i den danske akvakultursektor gennem teknologiske forbedringer, må der

tænkes på flere finansieringsmuligheder – på samme vis som administrationsgrundlaget skal omstruktureres til formålet.

Samarbejde

Afslutningsvist er det Danish Salmons overbevisning at der i højere grad er behov for et myndighedsmæssigt og erhvervsmæssigt samarbejde. Såfremt ovenstående skal realiseres er det nødvendigt, at parterne tager hinanden på medhør. Ovenstående lægger op til at afstanden mellem erhverv og politik skal mindskes, idet de miljømæssige udfordringer ved akvakultur er et fælles problem. Partnerne bliver således nødt til samarbejde, hvis sektoren skal udvikles.

Med venlig hilsen

Danish Salmon

Danish Salmon

- i korte træk.

- Verdens hidtil største landbaserede og lukkede, fuld-recirkuleret lakseopdræt
 - Produktion på 2.000 t. Årligt.
- Markedsleder indenfor "best practice" teknologi.
 - Anvendelse af mikro-sigter og bio-filtre til opsamling af faste affaldsstoffer, optimal ilttnings teknologi til gavn for dyrevelfærd og sygdomsforebyggelse, vandrensningsanlæg til ind- og udlednings vand for minimering af vandindtag samt efterfølgende miljøbeskyttelse.
 - Projekteret re-cirkuleringsgrad på 95-99 %
 - Minimal udledning af kvælstoffer
 - Minimalt vand-indtag, samt begrænset processpildevand
 - Slam-tank til opbevaring af faste affaldsstoffer, til senere genbrug i landbrug/bio-gas sektoren.
 - Med denitrifikationsanlæg, afgangning af kvælstof samt fosforfældningsanlæg *inden* udledning til nedsivningsareal.
 - Samet projekteret udledt fosformængde 175,2 kg.
- Fokus på minimering af miljøfremmede stoffer.
- Sygdoms-frit projekt – dermed *ingen* antibiotikabehandling.
- Ingen mulighed for påvirkning af vildt marine liv.
- Ansvarlig og bæredygtig akvakulturproduktion med fokus på miljø og fremtid.
- Højeste teknologiske standard, med mulighed for udbredelse.